

Úvod do problematiky domácího násilí

FSS, 25. 9. 2024
Žoudlíková

Mgr. Zuzana

Co nás čeká?

- **Semestrální výuka kurzu „Sociální práce s oběťmi domácího násilí“**
 - každou středu od 14:00 do 15:40, U 53
 - vzdelavani@persefona.cz – kontaktní email

- **Podmínky ukončení:**
 - **účast na přednáškách** (maximálně 2 absence)
 - **seminární práce** – 5-6 stran vlastního textu na zadané téma
 - **písemný test** - předtermín pravděpodobně 18.12.2024

Zpracování seminární práce k některému z prezentovaných témat:

- v rozsahu 5-6 normostran (1 NS = 1800 zn.) vlastního textu:
(tzn. řádkování 1 ½, velikost písma: 12, okr.: 2,5 cm, bez úvodní strany a literatury).

ODEVZDÁNÍ: DO 9.1. 2025 vč.

Možná témata:

- kazuistika (popsání reálného případu z vaší praxe – nikoli z osobního života, příp. z jiných informačních zdrojů – se zaměřením na prožívání oběti DN, přístup pracovníka ke klientovi a návrh postupu řešení situace).
- domácí násilí v ČR (analýza určitého typu služeb pro oběti DN – př. přístup psychiatrické nemocnice k oběti DN, dále např. analýza kampaně proti DN, dostupných výzkumů aj).
- domácí násilí v zahraničí (domácí násilí z pohledu WHO/EU/či některé konkrétní země – např. na téma systém pomoci obětem DN).

Kdo je Persefona?

- **Posláním Persefony je zvyšovat porozumění všem aspektům problematiky domácího a sexuálního násilí a hledat optimální způsoby jeho řešení.**
- **NNO** - poskytuje základní a odborné sociální poradenství **dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.**
- Zároveň je registrovaným poskytovatelem pomoci obětem TČ **dle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.**
- Sídlo v Brně + kontaktní místa v rámci JMK (Židlochovice, Slavkov, Ivančice)

1999

Ekologicko-
právní servis

2002

Liga
lidských
práv

2007

Persefona,
z. s.

Odborné sociální, psychologické a právní poradenství:

- Oběti domácího násilí
- Oběti sexuálního násilí
- Osoby blízké obětem
- Původci násilí v blízkých vztazích (pouze terapeutické služby)
- (věk -16+, muži i ženy)
- **Působnost JMK**

Vzdělávání a informační činnost

- Konference, besedy, přednášky, výuka na VŠ
- WWW a tiskové materiály
- Akreditované kurzy
- **Působnost celá ČR**

Expertní aktivity a interdisciplinární spolupráce

- Připomínkování zákonů
- Spolupráce s jinými organizacemi
- Členství ve výborech a organizacích
- **Působnost celá ČR**

Služby poskytnuty 625 osobám:

- 328 obětí násilí (z toho 21 mužů; 118 příp. sexuálního násilí)
- 82 osob blízkých
- 104 původců násilí (z toho 32 žen a 72 mužů)
- 81 odborníků

Počet konzultací:

- 1 519 osobních konzultací
- 1 285 telefonických
- 2853 emailových
- 107 chatových

Principy a formy poskytovaných služeb

Principy poskytovaných sociálních služeb:

- anonymita
- bezplatnost
- bezpečné a důvěrné prostředí (mlčenlivost a její limity)
- odbornost a profesionalita
- dobrovolnost (motivovanost samotného klienta k využívání služby)
- podpora kompetencí k řešení situace vlastními silami
- služba je poskytovaná v souladu s etickým kodexem a standardy kvality sociálních služeb

Poradenství je poskytováno ve formě konzultací:

- osobních
- telefonických
- emailových
- chatových

→ ve všední dny od 9:00-17:00 hodin (v hlavním sídle na Gorkého 17 v Brně)

- vzniká ve všech typech **rodinných a blízkých vztahů**
- **směřuje** nejen k manželům či partnerům, ale i seniorům, dětem, zdravotně handicapovaným aj.
- vyskytuje se v rámci **celé společnosti**
- **týká se všech** bez ohledu na pohlaví, věk, vzdělání, sociální postavení, životní styl, náboženskou orientaci, rasu, kulturu...

- *Násilí je čin namířený proti druhému člověku, který mu má ublížit, způsobit bolest, zastrašit ho nebo ponížit, aby jednal proti své vůli, respektive aby nejednal podle své vůle. (Isdal, 2000)*
- *Domácí násilí jsou veškeré akty fyzického, sexuálního, psychického, ekonomického či dalších forem násilí, k němuž dochází **v rodině nebo v domácnosti anebo mezi bývalými či stávajícími manžely, partnery či osobami blízkými**, bez ohledu na to, zda násilná osoba sdílí nebo sdílela společnou domácnost s obou ohroženou tímto násilím. (Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí)*
- Anglická literatura: - domácím násilím myšleno obvykle násilí mezi partnery – současnými nebo minulými, v sezdaném či nesezdaném soužití (Voňková, Spoustová, 2008).
- Marvánová-Vargová a další zase vnímají domácí násilí jako širší pojem, který je možné rozlišovat na partnerské a mezigenerační násilí. Mezigenerační násilí pak směřuje od rodičů k dětem a naopak, partnerské násilí pak znamená násilné chování v intimních vztazích (Marvánová-Vargová et al., 2008).

- „Násilí mezi partnery je též někdy označováno jako intimní násilí (intimate violence) nebo partnerské zneužívání (partner abuse).“ (Voňková, Spoustová, 2008, s. 15) České definice domácího násilí - „fyzické, psychické anebo sexuální týrání mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti.“ (Střílková, Fryšták, 2009, s. 9)

Znaky domácího násilí

- **blízký vztah** pachatele a oběti
- odehrává zpravidla **v soukromí** („dvojitá tvář“ pachatele)
- **opakované v podobě cyklu DN**
- stupňující se **intenzita** násilí
- **dlouhodobost**
- **nerovnováha moci a kontroly**
- **role** pachatele a oběti se zpravidla **nemění**

Formy násilí

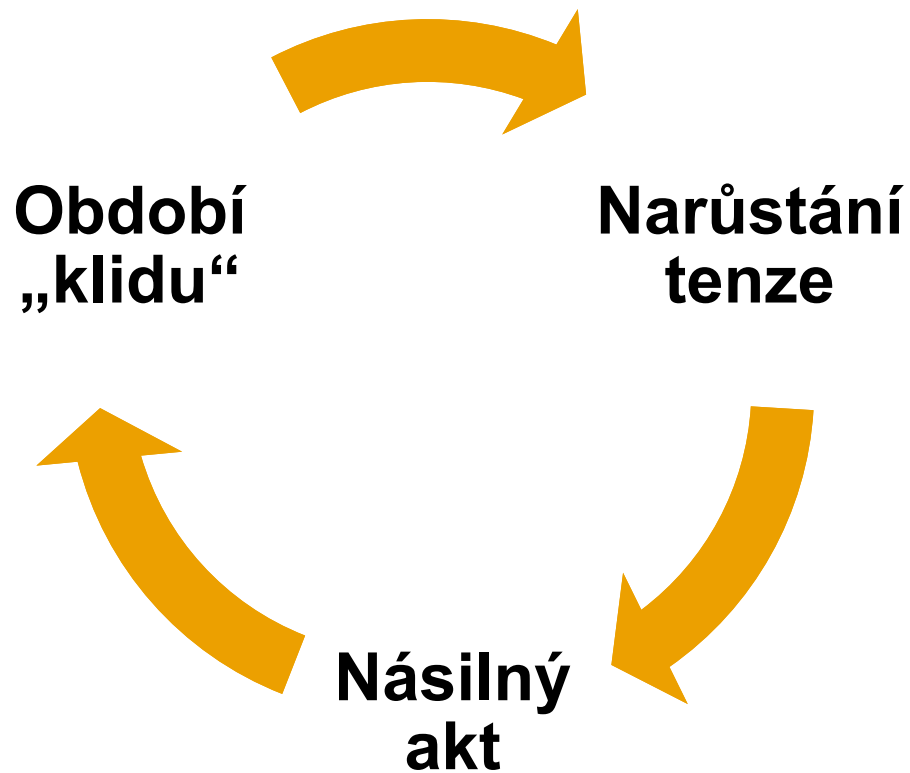
- fyzické.....
- psychické
- sociální.....
- ekonomické.....
- sexuální.....

Souhlas se šálkem čaje

- https://www.youtube.com/watch?v=2Im5KQM_xLM

Spirála domáceho násilí

U fenoménu domácího násilí hovoříme také o tzv. spirále domácího násilí. To znamená, že fáze násilí jsou doprovázeny fázemi klidu a usmiřování, s postupným rozvojem agrese se nicméně období klidu zkracují na úkor fází eskalujícího násilí (Střílková, Fryšták, 2009).

Muži X Ženy

- násilí se výrazně častěji dopouštějí muži, a to jak ve sféře soukromé, tak na veřejnosti
- nejčastější formou násilí je násilí páchané mužem či muži vůči jinému muži
- statisticky původci těžkého fyzického násilí častěji muži než ženy

Muži X Ženy

- vliv mužské socializace - často s násilím spojená - ale také kulturní vzorce - násilné jednání mužů za některých okolností spíše vyžadují a schvalují, než potírají
- Ženy jsou pak podle statistických údajů i podle zkušeností pomáhajících organizací ve většině obětmi zejména fyzického a sexuálního násilí ze strany mužů (ČSÚ, 2015). Ženy jsou tak obětmi spíše ve sféře soukromé. Muži se častěji stávají obětí ve sféře veřejné.

Reprezentativní statistiky dlouhodobě uvádí, že v ČR se více než **16% populace nad 15 let** setkalo s nějakou formou domácího násilí.

Pravděpodobnost být napaden/-a, poraněn/-a, usmrcen/-a v **kruhu rodiny** je v ČR **3x** větší než pravděpodobnost napadení neznámým člověkem.

(Novotný, Zapletal: Kriminologie, Praha, 2001)

- **Každá třetí žena v ČR se setkala s psychickým nebo sexuálním násilím (1,232 milionu žen) (1,2)**
- **V EU jedna ze tří žen zažila fyzické anebo sexuální násilí nejméně jednou od svých patnácti let, což činí 59,4 mil. obětí (2)**
- **Jedna z pěti žen v EU zažila fyzické anebo sexuální násilí ze strany bývalého nebo současného partnera (2)**

Zdroje:

1. HOKR MIHOLOVÁ, Petra, Jitka ONDRUŠKOVÁ a David DOHNAL. *Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdraví*. Praha: proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-4-0.
2. FRA - EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS. *Violence against women an EU-wide survey; results at a glance*. Luxemburg: Publ. Off. of the Europ. Union, 2014. ISBN 9789292393793.

- Pouze **14 % žen nahlásilo intimní partnerské násilí na policii.** (4)
- **Náklady na ošetření a léčbu obětí DN v ČR v roce 2014 činily přibližně 1,850 miliardy korun** (dalších přibližně 215 milionů pak zaplatily samy oběti DN) (1)
- U **6 % žen** znamenal poslední případ DN **pracovní neschopnost.** Ve **4 %** případů v důsledku posledního napadení dokonce **ztratily zaměstnání.** (2)
- **22 % žen,** které zažily násilí ze strany partnera a v současné době s ním již nežijí, zažily fyzickou agresi z jeho strany i **poté, co se rozešli** (3)

Podle WHO mohou být **zdravotní následky** násilí páchaného na ženách **akutní, dlouhodobé, chronické a/nebo smrtelné** (1).

- 5 – 7x vyšší riziko suicidálního chování
- deprese u 23 % obětí
- PTSP u 61% obětí
- úzkostné poruchy u 27 % obětí
- 12 % případů postnatální deprese u obětí DN v těhotenství (5)

Zdroje:

1. HOKR MIHOLOVÁ, Petra, Jitka ONDRUŠKOVÁ a David DOHNAL. *Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdraví*. Praha: proFem, 2016. ISBN 978-80-904564-4-0.
2. FRA - EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS. *Violence against women an EU-wide survey; results at a glance*. Luxemburg: Publ. Off. of the Europ. Union, 2014. ISBN 9789292393793.
3. Pikálková, Simona (ed.). 2004. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách - Česká republika / 2003: příspěvek k sociologickému zkoumání násilí v rodině*. Sociologické studie / Sociological Studies 04:02. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 152 s. ISBN 80-7330-054-0.
4. KUNC, Kamil. *Ekonomické dopady domácího násilí v ČR*. Praha: proFem, c2012. ISBN 978-80-904564-1-9.
5. VANÍČKOVÁ, Eva. *Násilí a zdraví*. Konference: Ekonomické dopady domácího násilí ve zdravotnictví, ProFem, 2016. Dostupn z: <<http://www.profem.cz/clanek.aspx?a=407>>

- Domácí násilí je částečně i chyba oběti, vinu nelze svalovat pouze na stranu agresora
- DN je kriminální, nikoli privátní záležitost, a proto by mělo být posuzováno a stíháno stejným způsobem jako násilí vůči cizím osobám
- DN je okrajová záležitost, která se v naší společnosti vyskytuje jen zřídka
- DN jsou spíše hádky, tzv. „ITALSKÉ MANŽELSTVÍ“
- Nikdy to nemůže být vážné, pokud s násilnou osobou oběť zůstává

- Domácí násilí se vyskytuje pouze v určitých sociálních vrstvách
- Oběť i původce násilí lze na první pohled rozeznat
- Alkohol a drogy nepředstavují příčinu, ale ani omluvu domácího násilí - alkohol může být pouze katalyzátorem násilí
- Násilí je velmi dobře ukryto za zdmi domovů. Násilník se jeví svému okolí většinou jako sympatická osoba.
- Rodinná terapie může problémy vyřešit
- Agresoři uvádějí často jako důvod pro své ataky, že byli partnerkou/partnerem k tomuto jednání vyprovokováni.
- Některé oběti mají násilí ve vztahu rády

Vaše postřehy a pocity z videí – debata

- Každý domov by měl být bezpečným místem

<https://www.youtube.com/watch?v=WPoouzZM1DI>

- Společně za bezpečný domov

<https://www.youtube.com/watch?v=yIAzpmCp9QM>

- Děti se učí od nás

https://www.youtube.com/watch?v=V_hNzo1100

- Je tohle láska?

<https://www.youtube.com/watch?v=AnauNQNE0-g>

Kontakty na Persefonu

Persefona, z. s.
Gorkého 17, Brno

Tel.: 737 834 345 (pro oběti a osoby blízké)

731 442 731 (pro původce násilí v blízkých vztazích)

Email: poradna@persefona.cz (oběti, osoby blízké)

bezpecnesouziti@persefona.cz (program zvládání agrese)

WEB: www.persefona.cz

FB: Persefona, z. s.